

"ELLS I ELLES"

Amb freqüència, els adults ens dedicam a ocupar-nos, preocupar-nos i donar la nostra opinió sobre els adolescents; sobre "ells i elles". Fins i tot els hi volem "solucionar la vida". No obstant, poques vegades ens dedicam a escoltar-los i conèixer el que fan, opinen o quines són les seves inquietuds. Normalment, no els deixam ser els protagonistes de la seva vida. En definitiva, no acceptam que es puguin equivocar.

Amb els continguts d'aquest número de Quaderns Gadeso pretenem donar llum sobre distints aspectes i realitats amb la visió dels propis adolescents. Aquest treball s'ha realitzat durant tot el curs escolar, mitjançant entrevistes i participacions de professionals de la Fundació Gadeso a diverses escoles i instituts.

Els protagonistes d'aquesta investigació són els adolescents entre 14 i 16 anys escolaritzats a l'escola pública, a la concertada i a la privada, dins tots els àmbits insulars.

Al final, hem aconseguit reunir un total de 900 entrevistes, que són clarament significatives i rellevants. En aquest cas no presentam els resultats per illes perquè els perfils dels adolescents entre 14 i 16 anys són pràcticament idèntics a tota la comunitat.

A la nostra pàgina web, www.gadeso.org, podeu accedir a diversos informes i opinions que fan referència a la temàtica del món infantil i juvenil, entre els que emmarcam als adolescents.

Mostra: 900 entrevistes
Error màxim: +3,3%
Nivell de confiança: 95,5%
Treball de camp: Curs escolar
2008-2009

ELS ADOLESCENTS A BALEARS

COM SÓN? QUÈ ELS PREOCUPA?

A la taula adjunta es reflecteixen les principals inquietuds dels adolescents entre 14 i 16 anys. En primer lloc, els ocupen i preocupen els **resultats escolars**. Com veurem més endavant, a les pàgines següents s'analitza la temàtica escolar de manera més acurada.

En segon lloc, destaquen com a problema la **dificultat per a fer amics**. Desgraciadament, hem condemnat als adolescents a viure dins una societat excessivament individualista, on jugar amb altres pot ser complicat.

No deixa de ser significatiu que destaquin com a problema la **manca d'espais públics esportius o d'altres espais** on puguin desenvolupar les seves activitats lúdiques, més enllà de seure's davant la seva "Play Station".

Més d'un 50% posa de manifest la **manca de comprensió dels adults** respecte a les seves situacions i problemàtiques personals.

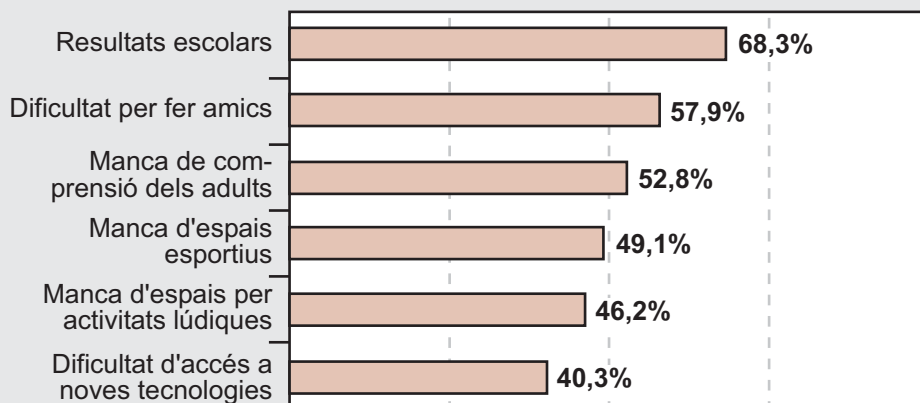
És rellevant que un percentatge significatiu manifesti les **dificultats per accedir a l'ús de les noves tecnologies**. Aquesta dificultat no correspon al conjunt dels adolescents sinó a uns determinats segments de la població: en concret, els adolescents que no tenen dins el seu context familiar accés a aquestes tecnologies i aquells que no compten als seus centres escolars amb mitjans tecnològics adequats.

El que reflectim en aquesta primera taula s'ha de relacionar amb les taules que incloem a la pàgina 4 d'aquest quadern, on els adolescents opinen sobre els principals problemes del món. A vegades pensam que aquests al·lots i al·lotes només viuen per ells mateixos, sense constatar que també tenen ulls i orelles (i opinions).

Al mateix temps, ens pot cridar l'atenció la valoració que fan els adolescents respecte a distintes institucions de diversos tipus de la nostra societat.

PRINCIPALS PROBLEMES DELS ADOLESCENTS (14-16 ANYS)

(respostes múltiples)

TAULA N°1

Font: Baròmetres Gadeso. 2008-2009

L'ESCOLA: LLOC DE FORMACIÓ I RELACIONS?

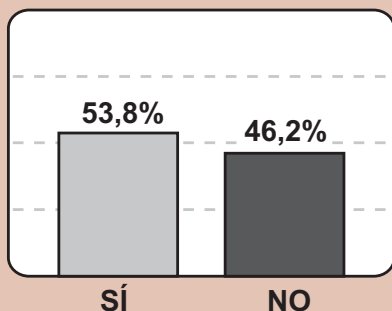
L'activitat escolar ocupa la major part del temps vital dels adolescents: passen llargues hores dins el centres escolars i, almenys es suposa, a estudiar i fer els deures a ca seva.

En principi, l'escola ha de ser un referent per adquirir coneixements, hàbits, eines i valors, però no sempre és així: amb excessiva freqüència, per causes diverses i complexes, l'escola no estimula els seus alumnes, en especial els adolescents.

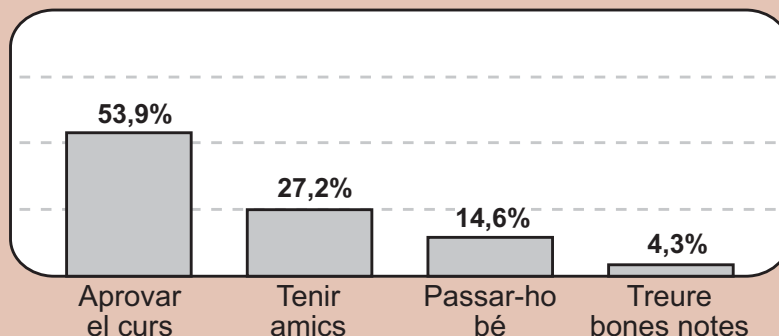
ESCOLA: VALORACIÓ I PREOCUPACIONS

TAULA N°2

T'AGRADA L'ESCOLA?

PRINCIPAL PREOCUPACIÓ DINS L'ESCOLA

Font: Baròmetres Gadeso. 2008-2009

És rellevant que només un 53,8% dels adolescents manifesti que **li agrada l'escola**. Així i tot, el més significatiu és que el primer motiu que addueixen per donar aquesta resposta és la possibilitat de *tenir amics*. Les altres possibilitats més destacades tenen relació directa amb el seu èxit escolar: *treure bones notes* o el *gust per l'estudi*. Al contrari, els que diuen que **l'escola no els hi agrada**, poden com a causes principals que "no els interessa el que els hi expliquen" o que "s'avorreixen". Aquestes constatacions, ens haurien de fer reflexionar, no només als professionals de l'educació, sinó també a les famílies.

Com a conseqüència de l'anterior, la principal preocupació és **aprovar**. No obstant, en segon lloc apareix "**tenir amics**". Aquesta inquietud per la possibilitat de fer amics és repetitiva molt especialment dins el col·lectiu dels adolescents. L'escola, a més de ser un "centre d'ensenyament", també hauria de ser un "centre de relacions".

Només un 51,4% dels adolescents té dedicat **continuar estudiant** una vegada acabats els estudis obligatoris,

enfront d'un 36,1% que afirma que **no seguirà amb els seus estudis**. Aquestes dades són molt significatives i estan molt relacionades amb el contextos familiars i socioeconòmics que els envolten.

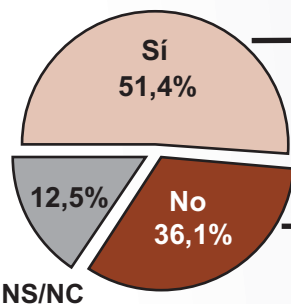
Observant la taula número 3, es podrà comprovar com la principal raó per seguir estudiant té molt a veure amb les **expectatives i les motivacions familiars**. Per altra banda, els que no volen seguir estudiant afirmen en la seva majoria que **no els hi agrada estudiar**, el que pot significar que aquesta decisió no té a veure amb la seva capacitat, sinó, com s'ha dit anteriorment, amb que no som capaços d'interessar-los en les distintes matèries escolars.

Un 30,6% dels que diuen que no pensen seguir estudiant, basa la seva decisió en que **volen treballar**. Amb excessiva freqüència, almenys fins ara, han vist com germans, parents o amics han pogut guanyar diners sense cap necessitat de tenir estudis. Aquest fet té molt a veure amb les altes xifres no només de fracàs sinó també d'abandonament escolar dins la nostra comunitat.

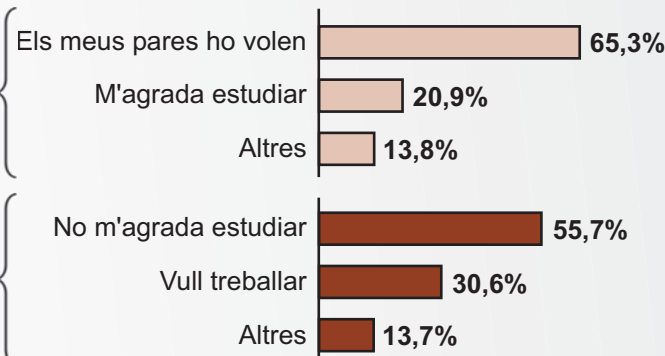
INTENCIÓ I RAONS PER CONTINUAR ELS ESTUDIS

TAULA N°3

VOLS SEGUIR ESTUDIANT?

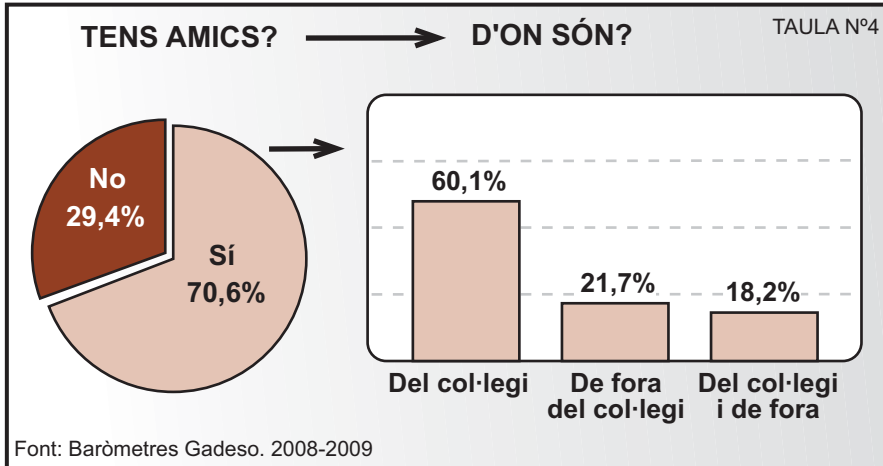
PERQUÈ?

Font: Baròmetres Gadeso. 2008-2009

L'AMISTAT: UNA EXIGÈNCIA

La necessitat de relacions i d'amistats forma part essencial de l'adolescència. Encara que pugui parèixer prioritària la reafirmació de la seva pròpia personalitat, aquesta necessita crear àmbits d'amistat, que fins i tot es poden concretar en les necessitats de permanència a un determinats grup. Això no s'ha d'observar des d'una vessant negativa. No obstant, sovint els adults indentificam grup d'adolescents amb gamberrisme i, fins i tot, amb bandes del tipus "Latin Kings".

Els resultats de la taula número 4 es poden observar des d'una perspectiva optimista, doncs un 70% manifesta **tenir amics**. No obstant, també es pot mirar des d'una vessant almenys preocupant, doncs quasi un 30% diu **no tenir-ne**.

Entre els que manifesten tenir amics, la majoria afirma que aquests **pertanyen al seu context escolar**. Una vegada més, hem d'insistir en que l'escola, a més de transmetre coneixement, hauria de ser una referència per crear hàbits de sociabilitat. I això s'ha de dur a terme no només en les seves activitats extraescolars, sinó també dins la mateixa dinàmica educativa dins les aules.

La **televisió** està en general sent substituïda per internet i els denominats genèricament "jocs electrònics". Aquesta substitució pot ser més rellevant precisament entre els adolescents, un col·lectiu que es declara usuari freqüent d'aquest tipus d'entreteniment.

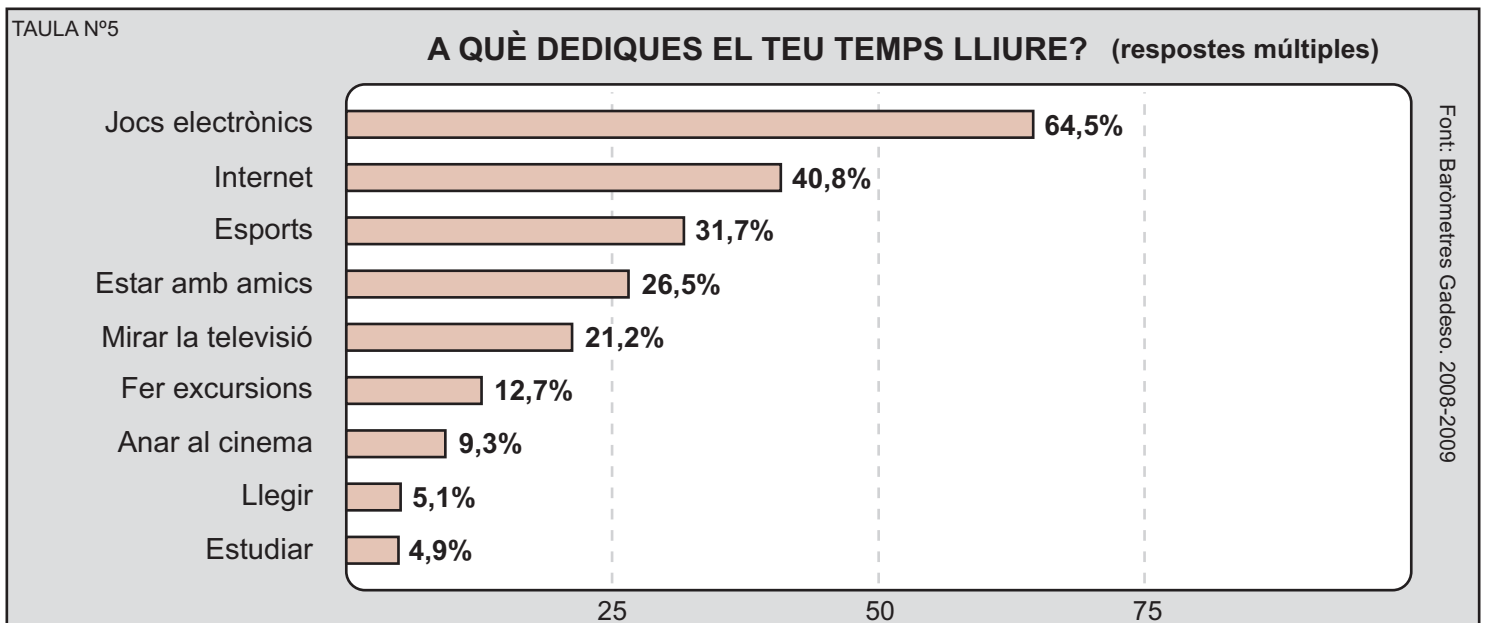
Com és lògic, l'accés a les noves tecnologies és un avanç també pel col·lectiu objecte d'aquest estudi, però sempre i quan s'empri d'una manera adequada. **Internet** i els **jocs electrònics** no es poden convertir en instruments de passatemps solitaris, on la comunicació és inexistent, o, si es dona, té caràcter virtual.

No deixa de ser preocupant que únicament un 5% afirmi que dedica part del seu temps lliure a la **lectura**. És imprescindible fer compatible les noves tecnologies a les que ens referim i l'hàbit de llegir. Aquest escàs temps

dedicat a la lectura pot tenir conseqüències negatives doncs, amb excessiva freqüència, els adolescents, i també els adults, s'estan convertint en analfabets funcionals. És a dir, saben llegir i escriure, però no saben interpretar el que llegeixen.

Com és lògic, els ítems "**esports**" i "**estar amb amics**" són molt rellevants. Desgraciadament, no tots els adolescents tenen les mateixes oportunitats reals d'accedir a l'esport, degut sobretot a la manca o obsolescència de les instal·lacions esportives públiques.

No deixa de ser sorprenent com, amb molta freqüència, els pares i mares que no tenen massa temps per dedicar als seus fills, els "condemnen" a realitzar una sèrie d'activitats extraescolars que, sense negar els seus beneficis, molts de pics no tenen cap interès especial pels adolescents.

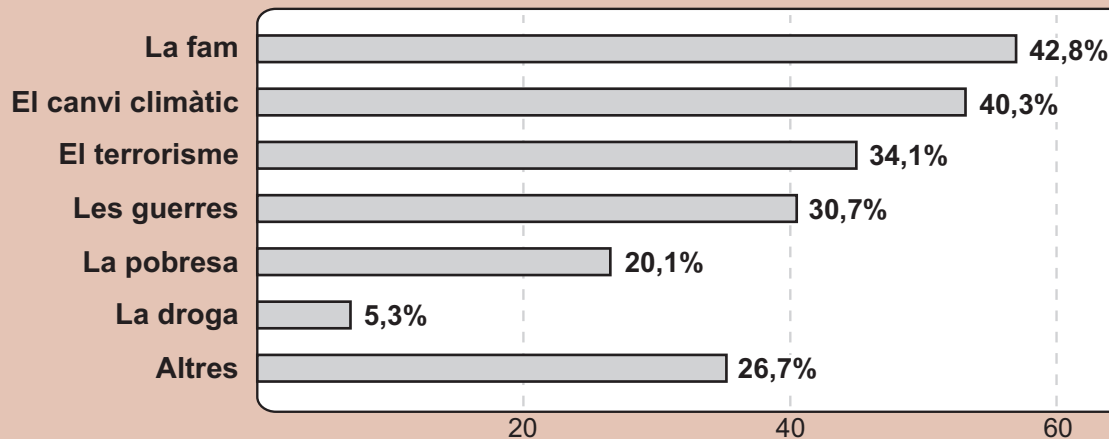
EL MÓN TAMBÉ ELS INQUIETA

Els adolescents, encara que a cops ho pensem, no són ni muts ni cecs. És evident que la seves principals preocupacions estan en funció del descobriment de la seva pròpia personalitat i de la necessitat d'establir relacions amb els altres. No obstant, també tenen opinions respecte dels principals problemes que afecten a la humanitat. Són sensibles en aquests problemes, però a vegades la realitat és que no observen aquestes inquietuds dins els entorns formats per adults.

TAULA Nº6

QUINS SÓN ELS PRINCIPALS PROBLEMES DEL MÓN?

(respostes múltiples; màxim dues)

Font: Baròmetres Gadeso. 2008-2009

Si observem la taula número 6, podem veure tres blocs diferenciats: el que està format per la **fam**, la **pobresa** i les **guerres**; un altre específic sobre la **droga**; i un altre capítol relacionat amb els valors ecològics, concretat en la preocupació pel **canvi climàtic**. El bloc **Altres** inclou un ampli ventall de problemes.

Cal destacar la poca preocupació que manifesten pel món de la **droga**, sense missatges de por, que per res serveixen, és important una estratègia clara i coherent d'informació i prevenció positiva envers les drogues. En consonància amb les seves inquietud respecte a la fam, la pobresa i les

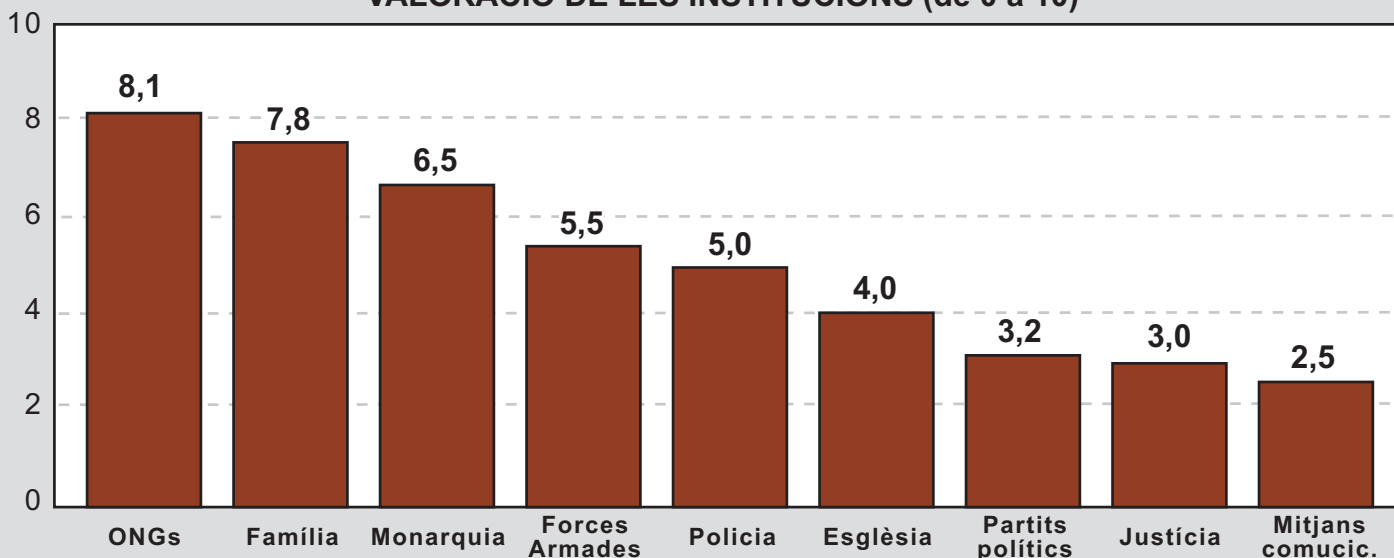
guerres, situen com institució de referència a les **ONGs**.

La **família**, amb les seves distintes modalitats, segueix sent un referent pels adolescents, i així ho expressen. Referents que no han de ser de "ordeno i mando" sinó de contextos de con-vivència.

Pot cridar l'atenció la pèrdua de valoració de l'**esglèsia catòlica** entre els adolescents. Amb freqüència, a la societat actual, la transmissió de valors que es donava quasi exclusivament a través de l'esglèsia, es dona a través de la família i els entorns socials.

TAULA Nº7

VALORACIÓ DE LES INSTITUCIONS (de 0 a 10)

Font: Baròmetres Gadeso. 2008-2009